

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УНІВЕРСИТЕТ ГРИГОРІЯ СКОВОРОДИ В ПЕРЕЯСЛАВІ

молодіжна громадська організація
«НЕЗАЛЕЖНА АСОЦІАЦІЯ МОЛОДІ»

студентське наукове товариство історичного факультету
«КОМІТЕТ ДОСЛІДЖЕННЯ ІСТОРІЇ ТА СУЧАСНОСТІ»

МАТЕРІАЛИ

XXVII Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції
**«Проблеми та перспективи розвитку сучасної науки
в країнах Європи та Азії»**

31 травня 2020 р.

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ

Переяслав – 2020

МИНИСТЕРСТВО ОБРАЗОВАНИЯ И НАУКИ УКРАИНЫ
УНИВЕРСИТЕТ ГРИГОРИЯ СКОВОРОДЫ В ПЕРЕЯСЛАВЕ

молодежная общественная организация
«НЕЗАВИСИМАЯ АССОЦИАЦИЯ МОЛОДЕЖИ»

студенческое научное общество исторического факультета
«КОМИТЕТ ИССЛЕДОВАНИЯ ИСТОРИИ И СОВРЕМЕННОСТИ»

МАТЕРИАЛЫ

XXVII Международной научно-практической интернет-конференции
**«Проблемы и перспективы развития современной науки
в странах Европы и Азии»**

31 мая 2020 г.

СБОРНИК НАУЧНЫХ РАБОТ

Переяслав – 2020

Матеріали XXVII Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції «Проблеми та перспективи розвитку сучасної науки в країнах Європи та Азії» // Збірник наукових праць. – Переяслав, 2020 р. – 210 с.

Материалы XXVII Международной научно-практической интернет-конференции «Проблемы и перспективы развития современной науки в странах Европы и Азии» // Сборник научных трудов. – Переяслав, 2020 г. – 210 с.

ГОЛОВНИЙ РЕДАКТОР:

В.П. Коцур,

доктор історичних наук, професор, дійсний член НАПН України,
ректор Університету Григорія Сковороди в Переяславі.

ГЛАВНЫЙ РЕДАКТОР:

В.П. Коцур,

доктор исторических наук, профессор, действительный член НАПН Украины,
ректор Университета Григория Сковороды в Переяславе.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

С.М. Рик – к.ф.н., доцент;

Г.Л. Токмань – д.п.н., професор;

Н.В. Ігнатенко – к.п.н., професор;

В.В. Куйбіда – к.біол.н., доцент;

В.А. Вінс – к.псих.н.;

Ю.В. Бобровнік – к.і.н.;

РЕДАКЦИОННАЯ КОЛЛЕГИЯ:

С.М. Рик – к.ф.н., доцент;

Г.Л. Токмань – д.п.н., профессор;

Н.В. Игнатенко – к.п.н., профессор;

В.В. Куйбида – к.биол.н., доцент;

В.А. Винс – к.псих.н.;

Ю.В. Бобровник – к.и.н.;

Члени оргкомітету інтернет-конференції:

Ю.В. Бобровнік,

А.П. Король,

Ю.С. Табачок.

Члены оргкомитета интернет-конференции:

Ю.В. Бобровник,

А.П. Король,

Ю.С. Табачок.

Упорядники збірника:

Ю.В. Бобровнік,

А.М. Вовкодав.

Составители сборника:

Ю.В. Бобровник,

А.М. Вовкодав.

Література:

1. Кэмпбелл, Дж. Тысячеликий герой / Дж. Кэмпбелл. – Санкт-Петербург: Питер, 2018. – 352 с.
2. Кара-Мурза, С. Г. Манипуляция сознанием / С. Г. Кара-Мурза. – Москва: Эксмо, 2009. – 864 с.
3. Кириллова, Н. Б. Медиакультура: от модерна к постмодерну / Н. Б. Кириллова. – Москва: Акад. проект, 2005. – 448 с.
4. Юнг, К.-Г. Душа и миф: шесть архетипов /К.-Г. Юнг.–Киев: ГБУ, 1996. – 384 с.

**Ольга Стадніченко, Леся Кондратюк
(Київ, Україна)**

КОМУНІКАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ СУЧАСНОСТІ І НАЦІОНАЛЬНА САМОІДЕНТИФІКАЦІЯ: ВЗАЄМОВПЛИВИ

Комунікаційні процеси сучасності є відображенням глобалізаційних процесів, що постійно посилюються і охоплюють усі сфери життя. Зростання націоналістичних прагнень різних народів є тенденцією, одночасною і протилежною процесу глобалізації - це є природня реакція народів на процеси універсалізації та стандартизації. Культури національних і соціальних спільнот, які склалися історично, є основним джерелом формування життєвих цінностей і норм життя. визначають самосвідомість особи, дають духовний сенс буття. Відповідно, кожне суспільство об'єктивно зацікавлене у збереженні своєї культурної самобутності [1, с. 18].

Національна ідентичність виступає як визнання народом самого себе, знання і повага власної історії, національної культури, усвідомлення своїх особливих рис, розуміння членами національної групи своїх інтересів, прагнень і потреб. Форми виявлення національної ідентичності можуть варіюватися від етнічного нігілізму до етнофанатизму [2, с. 64].

Глобалізація визначається експансією інформації як основного стратегічного ресурсу. Глобалізація соціальних зв'язків виводить людей за межі певного культурного ареалу, прищеплює їм еталони інших культур, сприяє зміні ідентичності. Подібна зміна несе в собі можливі ризики для кожного народу, який цінує власну культурну традицію, адже нерідко пропоновані цінності є чужими і можуть становити загрозу умовам стабільного внутрішньополітичного розвитку держави. Найвідчутніший вплив здійснюється на культуру, а запозичення інтегруються в існуючу систему і змінюють цінності, традиції, поведінкові і правові норми і інститути окремих спільнот. Найбільша загроза для таких людей полягає в тому, що «Глобальна Людина» стане універсальним знаряддям у руках глобалізаторів нової інтелектуальної ери. Зокрема, У. Бек підкреслює, що «...разом з глобалізацією руйнується структура основних принципів, на яких досі організовувалися і жили суспільства та держави, які представляли собою територіальні, ізольовані один від одного єдності...» [3, с. 23].

Отже, сучасний світ стає все більш різноманітним в культурних відмінностях і це може супроводжуватися у процесі взаємодії неприйняттям культур, відторгненням традицій і цінностей, непорозуміннями і міжнаціональними конфліктами. Тому ситуація потребує пошуку нових форм і способів комунікації, пошуку шляхів взаєморозуміння і поглиблення толерантності. Такою формою і способом спілкування є діалог культур, що перетворюється нині на нову соціальну реальність.

Комунікація, зокрема між культурами, є найдавнішим і найбільш фундаментальним способом демократичного спілкування, мета якого вбачається у можливості жити разом мирно в багатокультурному світі, розвивати відчуття спільності та причетності до нього. Комунікація народів та культур сприяє не тільки розумінню чужих культур, подоланню традиційної несумісності культур, а й збагаченню культур і народів.

Міжнаціональна взаємодія на рівні діалогу розглядається й з точки зору форми комунікації, яка ґрунтується на толерантності, довірі, відкритості до співробітництва, сприяє досягненню взаєморозуміння, виявленню загальних цінностей і смислів і у процесі розвитку може трансформуватися в різні форми взаємодії суб'єктів – від позитивно - емоційно забарвленого спілкування до раціонально вивірених форм комунікації. «Міжкультурний діалог, – пише генеральний секретар Ради Європи (2004-2009 рр.) Тері Девіс, – є важливим для нашого часу. У світі, з часом все більш різноманітному і нестабільному, необхідно розмовляти, долаючи етнічні, релігійні, мовні і національні бар'єри з метою досягнення суспільної згоди та запобігання конфліктів» [4, с. 75].

Концепція міжкультурного діалогу, запропонована Радою Європи, містить визначення, яке характеризує його як відкритий, шанобливий обмін поглядами між індивідами та групами, які належать до різних культур, що, в свою чергу, веде до глибшого розуміння інших видів, глобального сприйняття світу. У «Білій Книзі з міжкультурного діалогу», розробленої міжнародними організаціями під егідою Радою Європи, під міжкультурним діалогом розуміється відкритий і ввічливий обмін думками осіб різного етнічного, культурного, релігійного, мовного походження й традицій на основі взаєморозуміння і взаємоповаги. У такій формі діалог має відбуватися на всіх рівнях – у суспільствах, між народами Європи та між Європою й іншим світом. Окрім того, Рада Європи визначила мету міжкультурного діалогу: ділитися баченням світу, розуміти та вчитися у тих, хто бачить світ інакше, досягати консенсусу, уникати насилля, наводити мости між тими, хто бачить у відмінностях загрозу, розвивати нові проекти та обмінюватись найкращими практичними навиками в області міжкультурного діалогу та сприяння соціальної згуртованості [5, с. 67].

Таке розуміння міжкультурної взаємодії, яка є потребою нашого часу та наріжним каменем розвитку

демократій, створюватиме умови для збереження ідентичності та відродження культур, ставатиме на заваді їх уніфікації, сприятиме формуванню інформаційно-комунікативного й соціокультурного середовища на підґрунті конструктивного підходу.

Діалог культур як спосіб передачі надбань та можливість пізнання світу ретранслює досвід, традиції чим сприяє оновленню ціннісного змісту сучасної культури і формує передумови збереження і передачі досвіду міжкультурної взаємодії нащадкам. Реалізація міжкультурної комунікативної взаємодії шляхом діалогу сприяє зміцненню взаєморозуміння, взаємосприйняття та плюралізму у сучасному багатомірному світі. За визначенням А. Садохіна, культурний плюралізм являє собою адаптацію людини до іншої культури без відмови від своєї власної, він передбачає оволодіння цінностями ще однієї культури без нанесення шкоди цінностям своєї культури [6, с. 96]. Саме на перетині інтересів різних культур за допомогою використання різних форм та методів міжкультурної взаємодії, відбувається вивчення, засвоєння, примноження і передача наступним поколінням здобутків культури.

Спостереження та дослідження у галузі міжкультурної комунікації дозволяє зробити висновок, що її зміст і результати залежать від домінуючих у будь-якій культурі цінностей, норм поведінки, установок, етнокультурної самобутності, можливості посилювати прагнення до прояву культурної індивідуальності. Міжкультурний діалог здійснює вплив на сприйняття, мислення, поведінку всіх членів суспільства і визначає їх приналежність до даного суспільства, надихає до створення нового пласту культурних цінностей. Доречно згадати думку В. Біблера, що «мислення та буття іншої людини не тільки «терпимо», ... воно заглиблено в мене, воно – це інше мислення, інша свідомість, внутрішня сутність для мого буття, це моє alter Ego» [7, с. 12].

Сучасні підходи до вивчення міжкультурної комунікації пояснюють її можливості в руслі нових викликів, пов'язаних з інтенсифікацією міжнародних комунікаційних обмінів, осмислюють передумови і наслідки виникнення й конфліктів у сучасному світі. За таких умов особливої цінності набуває твердження К. Леві Стросса, що світова цивілізація може бути тільки коаліцією у світовому масштабі культур, кожна з яких зберігає свою самобутність [8, с. 53]. Зазначений підхід матиме суттєві перспективи, а отже діалог культур стане інструментом формування світового суспільства на основі взаємних контактів із представниками інших культур з метою інтеграції та трансформації надбань культури.

Міжкультурна комунікація являє найдемократичнішу форму організації рівноправних відносин, метою яких є взаємодія на основі толерантності і взаємозбагачення, а результатом - консолідація суспільства на основі збереження національної самоідентифікації. Важливим є те, що людство поступово усвідомлює та реалізує на практиці принцип рівноправного міжкультурного діалогу на основі традиційних національних цінностей. Міжкультурна комунікація є підґрунтям для багатьох соціокультурних змін. Важливим моментом є те, що як соціальний феномен, вона характеризується динамічністю. Це також індикатор розвитку культури, адже комунікація розкриває здатність народів до сприйняття іншокультурних елементів і водночас демонструє здатність транслювати свої цінності в інші культури. Міжкультурна комунікація, з одного боку, відрізняє одне суспільство від іншого, а з іншого - сприяє його інтеграції в світову культуру та підкреслює культурну самобутність.

Комунікаційні процеси сучасності потребують комплексу послідовних міжнародних дій і зусиль, подальшого пошуку нових форм і видів, інноваційних поглядів та концепцій, необхідних для формування нового культурного світового співтовариства, співтовариства толерантного і лояльного до проявів інакшості.

Література:

1. Шимченко Л.А. Українське суспільство в умовах глобалізації // Український соціум: соціально-політичні виміри: Матеріали круглого столу від 28 грудня 2004 р. / За заг. ред. Крисаченка В.С. – К.: Знання України, 2005. – С. 18.
2. Лысенко А. Н. Проблема национальной идентичности / Прикарпатский национальный университет им. В. Стефаника // www.irbis-nbuv.gov.ua > cgi-bin > irbis_nbuv > cgiirbis_64
3. Стадніченко О.І. Національні цінності в системі безпеки держави // Тези конференції. - Чорноморське регіональне співробітництво в контексті процесів Європейської інтеграції.- 22-23 квітня 2016р. – с. 67.
4. Біла книга з міжкультурного діалогу «Жити разом у рівності й гідності». – К.: Оранта, 2010. – с. 75.
5. Рада Європи [Електронний ресурс]: офіційний сайт: Європейський вибір. – Режим доступу:
6. Бучковська А. Міжкультурний діалог у контексті між культурної комунікації // Українська культура: минуле, сучасне, шляхи розвитку. - Випуск 19, 2013 Наукові записки Рівненського державного гуманітарного університету. - Том II. – с.96.
7. Шульга М. О. Формула злагоди – діалог культур / М. О. Шульга // Віче. – 1997. – № 1. – с. 12.
8. Раса и история // Леви-Стросс К. Путь масок / К. Леви-Стросс. – М.: Республика. - 2000. – с. 53.